

ارزشیابی منطق ارسطو

نقد و بررسی اشکالات منطق ارسطو

دکتر حسن عسکری

www.ketab.ir

سرشناسه	عسکری، حسن، ۱۳۴۱-
عنوان و نام پدیدآور	ارزشیابی منطق ارسطو: نقد و بررسی اشکالات منطق ارسطو/ حسن عسکری.
مشخصات نشر	تهران: درخت زندگی، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۱۲۹ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۳۹-۶۳۱۳-۱
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۲۳.
عنوان دیگر	نقد و بررسی اشکالات منطق ارسطو.
موضوع	ارسطو، ۳۸۴ - ۳۲۲ ق. م. -- منطق
موضوع	Aristotle -- Contributions in logic
موضوع	ارسطو، ۳۸۴ - ۳۲۲ ق. م. -- نقد و تفسیر
موضوع	Aristotle -- Criticism and interpretation
موضوع	منطق -- متون قدیمی تا ۱۸۰۰ م.
موضوع	۱۸۰۰ Logic -- Early works
موضوع	فلسفه یونان -- متون قدیمی تا ۱۸۰۰ م.
موضوع	۱۸۰۰ Philosophy, Greek -- Early works to ۱۸۰۰
رده بندی کنگره	BC۶۲
رده بندی دیویی	۱۶۰
شماره کتابشناسی ملی	۷۲۸۸۰۹۲

ارزشیابی منطق ارسطو

مؤلف: دکتر حسن عسکری

چاپ اول: تابستان ۱۳۹۸

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۹-۶۳۱۳-۱

ناشر: انتشارات درخت زندگی

ناصر خسرو کوچه حاج نایب پلاک ۳۲ - ۳۳۹۵۷۳۲۴

قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۱	 مقدمه:
	بخش اول: اشکالاتی مبنی بر بطلان منطق ارسطو
۴	 فصل اول: بطلان کلیت منطق ارسطو
۴۹	 فصل دوم: بطلان بخشی از مباحث منطق ارسطو
	بخش دوم: اشکالاتی پیرامون فائده منطق ارسطو
۹۳	 فصل سوم: بی‌ایدگی کلیت منطق ارسطو
۹۹	 فصل چهارم: بی‌بندگی بخشی از مباحث منطق ارسطو
	بخش سوم: اشکالاتی مبنی بر نقص منطق ارسطو
۱۰۸	 فصل پنجم: نقص کلیت منطق ارسطو
۱۱۸	 فصل ششم: نقص بخشی از مباحث منطق ارسطو
۱۲۳	 منابع

مقدمه

مجموعه ایرادها در سه بخش که هر بخش شامل دو فصل، با نوعی پیوند منطقی بین بخشها و فصول مطرح و بیان شده است.

بخش اول در رابطه با ایرادهائی است که صحت منطق ارسطو را زیر سؤال برده و در دو فصل این بخش تبیین گردیده است. فصل اول، مجموعه روشی که به وسیله ارسطو بیان شده را باطل می‌داند، غرض از مجموع روش منطق ارسطو، رسیدن به «محمولات از طریق معلومات» است، که در باب تصورات، همان تصورات بدیهی ما، به تصورات نظری رسانده و باز تصورات نظری منتهی از تصورات بدیهی ما را به یکسری تصورات نظری دیگر می‌رساند. و به همین صورت ادامه می‌دهیم در بخش تعریف منطق ارسطو پس در باب تصورات، یا از بدیهیات استفاده کرده و به نظریات می‌رسیم یا از نظریات منتهی به بدیهیات یا مختلط از نظریات منتهی به بدیهیات و بدیهیات، به نظریات دیگر می‌رسیم.

در باب تصدیقات هم از تصدیقات بدیهی به تصدیقات نظری رسیده این را پایه قرار داده به نظریات دیگر می‌رسیم و به همین صورت نظریات دیگری را کسب می‌کنیم در بخش استدلال منطق ارسطو. در نتیجه در تصدیقات هم مانند تصورات یا تصدیقات بدیهی ما را به تصدیقات نظری می‌رساند و تصدیقات نظری منتهی به بدیهیات این کار را انجام می‌دهد یا مختلط از بدیهیات و نظریات منتهی به بدیهیات. مثلاً از سوی شکاکان این ایراد به مجموعه روش منطق ارسطو شده است: به این صورت که آنها در باب تعریف هر گونه تعریفی را مبتنی بر تسلسل و در باب استدلال هر استدلالی را مبتنی بر دور دانسته در نتیجه رسیدن به معلومات نظری به وسیله تعریف و استدلال را باطل می‌دانند. چرا که هر تعریفی نیاز به تعریف دیگر و آن تعریف هم به تعریف دیگر و الی آخر دارد. در استدلال هم نتیجه متوقف بر مقدمه‌ها و مقدمه‌ها متوقف بر نتیجه می‌باشند.^۱ پس ایرادها و اشکالهای این فصل،

۱. این اشکال و نقد آن بطور کامل در اشکال ها مطرح می‌شود.

کلیت روش ارسطو در رسیدن به مجهول از طریق بدیهیات را باطل می‌داند. بعد از نقد و بررسی در می‌یابیم این اشکالها وارد نبوده و منطق ارسطو از نظر عقلی کاملاً صحیح می‌باشد.

فصل دوم این بخش به اشکالهائی می‌پردازد که کلیات این روش را رد نکرده است. منتها بخشی از مباحث منطق ارسطو را باطل می‌دانند اعم از اینکه کلیت این روش را بپذیرد یا نپذیرد. مثلاً ابوسعید به شکل اول قیاس اقترانی اشکال گرفته است و آن را مبتنی بر دور می‌داند که بعد از نقد و بررسی اشکالهای این فصل قریب به اتفاق اشکالها نادرست بوده، بخشهای اساسی منطق ارسطو بدون اشکال و صحیح می‌باشد.

بخش سوم در رابطه با ایرادهائی است که فایده منطق ارسطو را زیرا سؤال برده که این بخش هم در فصل می‌باشد.

فصل سوم در رابطه با اشکالهائی است که کلیت روش منطق ارسطو را بی فائده می‌داند و تما می‌بخشهای باب تعریف و استدلال این منطق را ناکارا معرفی می‌کند و لو اینکه وصول به مجهولات از طریق معلومات را غیر معقول نمی‌داند.

فصل چهارم اشکال هائی را مطرح می‌کند که به فائده کلی روش منطق ارسطو کاری ندارد، بلکه بخشی از مباحث منطق ارسطو را بی فائده می‌داند- اعم از اینکه برای روش منطق ارسطو بطور کلی قائل به فائده باشد یا نباشد- بعد از نقد اشکالات این بخش می‌بینیم نه تنها اشکالات فصل اول وارد نبوده بلکه منطق ارسطو دارای فائده بلکه والاترین فائده‌هاست. در فصل دوم این بخش عمده اشکالها بی اساس بوده و تنها بعضی از بحثهای منطق ارسطو چندان کارکرد ندارد. مثل: نقیض موجهات مرکبه.

در بخش سوم که از جهتی مهم‌ترین بخش این نوشتار می‌باشد، اشکالها، مانند دو بخش قبلی، در دو فصل بیان شده است.

فصل پنجم مجموعه روش فکری منطق ارسطو را ناقص می‌داند و معتقد است که منطق ارسطو فکر را فقط از جنبه صوری و مادی آن هم به طور ناقص بررسی کرده است. و ابعاد و زوایای دیگر فکر از قبیل روش فکر، لغزشهای فکر از جنبه روانشناختی و منابع فکر بطور تام و ... را مطرح نمی‌کند. لذا نیاز به منطق

تکمیلی دارد تا تمام ابعاد فکر را بررسی کند. بعد از بررسی اشکالهای این فصل ملاحظه می‌کنیم که عمده اشکالها وارد بوده و منطق ارسطو با همه ارزشی که دارد دارای نقص می‌باشد و نتوانسته تمام ابعاد فکر را بررسی نماید.

اما فصل ششم این بخش بعضی از مباحث منطق ارسطو را ناقص می‌داند- اعم از اینکه برای مجموعه روش منطق ارسطو قائل به کمال یا نقص باشد- که بعد از نقد و بررسی می‌بینیم این اشکالها غالباً بر منطق ارسطو وارد می‌باشد. پس در مجموع اشکالها در سه بخش و شش فصل بیان شده است که در مجموع می‌توان گفت: منطق ارسطو که وصول به مجهولات نظری از طریق معلومات بدیهی می‌باشد. اولاً: صریح و معقول می‌باشد. ثانیاً: با فائده است. ثالثاً: بطور کلی دارای نقص می‌باشد. به وسیله منطق روش شناسی، منطق ریاضی و منطق دینی باید تکمیل گردد. رابعاً: بخشی از مباحث منطق ارسطو، جای تأمل داشته و بخشی بی‌فائده است (خیلی کم و نادر) همچنین در ضمن اشکالها و پاسخها با لحاظ مبانی فلسفی آنها نوعی فلسفه منطقی بوجود آمده و بخشهای اساسی منطق ارسطو (تعریف و استدلال) و اصول آن، اصل اشتناع تناقض، اصل هو هویت، اصل ثبات) با توجه به آن مبانی محکم و استوار گشته است. طرفی نوعی مقایسه اجمالی بین منطق ارسطو و منطق صوری محض، منطق دکارت، منطق کانت، منطق تحلیلی، منطق تجربی، منطق دیالکتیک، منطق عمل و ... انجام گرفته و قوت منطق ارسطو نشان داده شده است. البته در مقایسه این منطق با منطق روش شناسی، منطق دینی، منطق ریاضی نقصهای منطق ارسطو نیز نمایان گشته، زمینه برای برعی منطق جامع و کامل که تمام ابعاد فکر و زمینه‌های آنرا در نظر داشته فراهم می‌گردد.